

2020 METINĖ ATASKAITA

DUOMENŲ APSAUGOS TEISIŲ UŽTIKRINIMAS BESIKEIČIANČIAME PASAULYJE SANTRAUKA

DUOMENŲ APSAUGOS TEISIŲ UŽTIKRINIMAS BESIKEIČIANČIAME PASAULYJE

Europos duomenų apsaugos valdyba (EDAV) yra nepriklausoma Europos įstaiga, įsteigta Bendruoju duomenų apsaugos reglamentu (BDAR), kurios tikslas – užtikrinti nuoseklų duomenų apsaugos taisyklių taikymą visoje Europos ekonominėje erdvėje (EEE). Šio tikslo ji siekia skatindama nacionalinių priežiūros institucijų (PI) bendradarbiavimą ir skelbdama bendras gaires EEE lygiu dėl duomenų apsaugos taisyklių aiškinimo ir taikymo.

Europos duomenų apsaugos valdybą sudaro ES PI vadovai ir Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas (EDAPP). Europos Komisija ir Europos laisvosios prekybos asociacijos priežiūros institucija, kiek tai susiję su BDAR susijusiais klausimais, turi teisę dalyvauti EDAV veikloje ir posėdžiuose, tačiau neturi balsavimo teisių. EEE šalių (Islandijos, Lichtenšteino ir Norvegijos) PI taip pat yra EDAV narės, nors jos neturi balsavimo teisės. EDAV yra įsikūrusi Briuselyje.

Europos duomenų apsaugos valdyba turi sekretoriatą, kurio veiklą užtikrina Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas. Susitarimo memorandume nustatytos EDAV ir EDAPP bendradarbiavimo sąlygos.

1. SVARBIAUSI 2020 M. KLAUSIMAI

1.1. Europos duomenų apsaugos valdybos indėlis vertinant BDAR

2020 m. vasario mėn. EDAV ir nacionalinės PI prisidėjo prie Europos Komisijos atliekamo BDAR vertinimo ir peržiūros, kaip reikalaujama BDAR 97 straipsnyje.

EDAV mano, kad BDAR sustiprino duomenų apsaugą kaip pagrindinę teisę ir suderino duomenų apsaugos principų aiškinimą. Duomenų subjektų teisės buvo sustiprintos, o duomenų subjektai vis geriau suvokia naudojimosi savo duomenų apsaugos teisėmis sąlygas. BDAR taip pat padeda didinti ES teisinės sistemos matomumą pasaulyje ir yra laikomas sektinu pavyzdžiu už ES ribų. Savo ataskaitoje EDAV teigia mananti, jog BDAR taikymas buvo sėkmingas, tačiau pripažįsta, jog vis dar esama tam tikrų problemų. Pavyzdžiui, susirūpinimą tebekelia priežiūros institucijoms skirti nepakankami išteklių, taip pat nacionalinių procedūrų nenuoseklumas, darantis poveikį priežiūros institucijų

bendradarbiavimo mechanizmui.

Nepaisant šių iššūkių, EDAV yra įsitikinusi, kad vykdomas priežiūros institucijų bendradarbiavimas padės sukurti bendrą duomenų apsaugos kultūrą ir nuoseklią stebėsenos praktiką.

Be to, EDAV mano, kad dar per anksti peržiūrėti BDAR.

1.2. Klausimai, susiję su reagavimu į COVID-19

COVID-19 pandemijos metu EEE valstybės narės pradėjo imtis priemonių viruso plitimui stebėti, sustabdyti ir švelninti. Daugelis šių priemonių buvo susijusios su asmens duomenų tvarkymu (pavyzdžiui, kontaktų atsekimo programėlės), buvimo vietos duomenų naudojimu arba sveikatos duomenų tvarkymu mokslinių tyrimų tikslais. Todėl EDAV pateikė gaires, kaip tvarkyti asmens duomenis COVID-19 pandemijos kontekste. Per šį laikotarpį EDAV taip pat atsakė į Europos Parlamento narių laiškus, kuriuose prašoma išsamiau paaiškinti su COVID-19 susijusius klausimus.

1.3. Tarptautiniai asmens duomenų šrautai po Schrems II sprendimo paskelbimo

2020 m. liepos 16 d. ES Teisingumo Teismas (ESTT) paskelbė sprendimą *Schrems II* byloje C-311/18. ESTT išnagrinėjo du mechanizmus, suteikiančius galimybę perduoti asmens duomenis iš EEE į EEE nepriklausančias šalis (trečiasias šalis), t. y. ES ir JAV privatumo skydą ir sutarčių standartines sąlygas. ESTT sprendimą dėl tinkamumo, kuriuo grindžiamas ES ir JAV privatumo skydas, paskelbė negaliojančiu, todėl jis negali būti naudojamas kaip perdavimo mechanizmas. Jis taip pat nusprendė, kad Europos Komisijos sprendimas 2010/87 dėl sutarčių standartinių sąlygų, nustatytų asmens duomenų perdavimui trečiųjų šalių duomenų tvarkytojams, galioja, todėl sutarčių standartinės sąlygos vis dar gali būti naudojamos

tarptautiniam duomenų perdavimui vykdyti. Tai taikoma su sąlyga, kad eksportuotojas (jei reikia, padedant importuotojui) prieš perdavimą įvertina apsaugos lygį, užtikrinamą perduodant duomenis, atsižvelgdamas tiek į sutarčių standartines sąlygas, tiek į atitinkamus importuotojo šalies teisinės sistemos aspektus, kiek tai susiję su tos trečiosios šalies valdžios institucijų prieiga prie duomenų. Veiksniai, į kuriuos reikia atsižvelgti atliekant šį vertinimą, yra, be kita ko, BDAR 45 straipsnio 2 dalyje nustatyti veiksniai.

Sprendimas turi plataus masto poveikį EEE įsteigtiems subjektams, kurie naudojami šiais mechanizmais, kad galėtų perduoti asmens duomenis į JAV ir kitas trečiąsias šalis. Todėl EDAV paskelbė kelis rekomendacinius dokumentus, įskaitant dažnai užduodamus klausimus ir rekomendacijas, dėl ESTT sprendimo ir jo įgyvendinimo.

1.4. Pirmasis privalomas sprendimas pagal BDAR 65 straipsnį

2020 m. lapkričio 9 d. EDAV priėmė pirmąjį sprendimą dėl ginčo išsprendimo pagal BDAR 65 straipsnį. Privalomu sprendimu buvo išspręstas ginčas, kilęs po to, kai Airijos PI, veikdama kaip vadovaujanti PI, paskelbė sprendimo dėl „Twitter International Company“ projektą, ir vėlesnių tinkamų ir pagrįstų kelių susijusių PI išreikštų prieštaravimų.

2. EUROPOS DUOMENŲ APSAUGOS VALDYBOS VEIKLA 2020 M.

2020 m. EDAV priėmė 10 gairių tokiais klausimais kaip duomenų valdytojo ir duomenų tvarkytojo sąvokos, socialinių tinklų naudotojų tikslinio adresavimo gaires ir dar trejas gaires, kurios buvo priimtos po viešųjų konsultacijų. EDAV taip pat paskelbė dvi rekomendacijas.

EDAV taip pat prižiūrėjo procedūras, susijusias su nuoseklumo užtikrinimo veikla, siekdama paaiškinti procesą priežiūros institucijoms ir užtikrinti jo veiksmingumą. 2020 m. EDAV paskelbė 32 nuomones pagal BDAR 64 straipsnį. Dauguma šių nuomonių buvo susijusios su elgesio kodekso stebėsenos įstaigos arba sertifikavimo įstaigos akreditavimo reikalavimų projektais, taip pat su įvairioms bendrovėms taikomomis įmonėms privalomomis taisyklėmis.

3. PRIEŽIŪROS INSTITUCIJŲ VEIKLA 2020 M.

Nacionalinės PI yra nepriklausomos valdžios institucijos, stebėnčios duomenų apsaugos teisės aktų taikymą. PI atlieka labai svarbų vaidmenį užtikrinant asmens teises į duomenų apsaugą. Jos tai gali daryti naudodamosi įgaliojimais imtis taisomųjų veiksmų.

EDAV interneto svetainėje nurodoma keletas PI priežiūros veiksmų, susijusių su BDAR vykdymo užtikrinimu nacionaliniu lygmeniu.

EDAV savo interneto svetainėje paskelbė nacionalinių priežiūros institucijų sprendimų, priimtų pagal vieno langelio sistemos bendradarbiavimo procedūrą (BDAR 60 straipsnis), registrą.

3.1. Tarpvalstybinis bendradarbiavimas

BDAR reikalaujama, kad EEE priežiūros institucijos glaudžiai bendradarbiautų, kad užtikrintų nuoseklų BDAR taikymą ir gintų asmens teises į duomenų apsaugą visoje EEE. Viena iš jų užduočių – koordinuoti sprendimų priėmimą tarpvalstybinio duomenų tvarkymo bylose.

Nuo 2020 m. sausio 1 d. iki gruodžio 31 d. buvo 628 tarpvalstybinės bylos, iš kurių 461 buvo susijusios su skundu, o 167 buvo susijusios su kitomis prielastimis, pavyzdžiui, tyrimais, teisiniais įsipareigojimais ir (arba) žiniasklaidos pranešimais.

Įgyvendinant vieno langelio mechanizmą vadovaujanti priežiūros institucija ir susijusios priežiūros institucijos privalo bendradarbiauti. Vadovaujanti priežiūros institucija vadovauja tyrimui ir atlieka vieną iš svarbiausių vaidmenų, kad būtų pasiektas susijusių priežiūros institucijų sutarimas, taip pat imasi veiksmų, kad būtų priimtas suderintas sprendimas dėl duomenų valdytojo arba tvarkytojo. Nuo 2020 m. sausio 1 d. iki gruodžio 31 d. buvo parengti 203 sprendimų projektai, iš kurių 93 galutinai sprendimai paskelbti viešame registre.

Savitarpio pagalbos procedūra leidžia priežiūros institucijoms prašyti informacijos iš kitų priežiūros institucijų arba reikalauti kitų veiksmingo bendradarbiavimo priemonių, pavyzdžiui, išankstinių leidimų ar tyrimų. Nuo 2020 m. sausio 1 d. iki gruodžio 31 d. priežiūros institucijos pradėjo 246 oficialias savitarpio pagalbos procedūras. Jos inicijavo 2 258 neoficialias tokias procedūras. Savitarpio pagalba taip pat naudojasi priežiūros institucijos, kurios prašo kompetentingos PI nagrinėti gautus skundus, nesusijusius su tarpvalstybinio duomenų tvarkymu, kaip apibrėžta BDAR.

4. KONSULTACIJOS SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR SKAIDRUMAS

COVID-19 pandemijos metu EDAV atsakė į Europos Parlamento narių laiškus, kuriuose prašoma išsamiau paaiškinti su COVID-19 susijusius klausimus. EDAV surengė suinteresuotųjų subjektų renginį, skirtą teisėto intereso koncepcijai, siekdama surinkti informacijos ir nuomonių šiuo konkrečiu klausimu, kad būtų galima parengti būsimas gaires.

Priėmusi preliminarią gairių viešąsias, EDAV rengia viešąsias konsultacijas, kad suinteresuotieji subjektai ir piliečiai turėtų galimybę pateikti papildomos informacijos, į kurią atsižvelgiama vėliau rengiant gaires. 2020 m. EDAV pradėjo ir užbaigė septynias tokias konsultacijas.

Trečius metus iš eilės EDAV atliko apklausą, kuri yra metinės EDAV veiklos peržiūros dalis pagal BDAR 71 straipsnio 2 dalį. Klausimai buvo susiję su EDAV darbu ir rezultatais 2020 m., daugiausia dėmesio skiriant jos gairėms ir rekomendacijoms, siekiant suprasti, kokių mastu suinteresuotieji subjektai mano, kad EDAV gairės yra naudingos aiškinant BDAR nuostatas, ir siekiant nustatyti būsimus būdus, kaip geriau remti asmenis ir organizacijas jiems sprendžiant duomenų apsaugos klausimus.

5. 2021 M. STRATEGIJA IR TIKSLAI

EDAV apibrėžė savo 2021–2023 m. strategiją, kuri apima keturis pagrindinius strateginių tikslų ramsčius, kurių kiekvienam priskirta po tris pagrindinius veiksmus šiems tikslams pasiekti. 2021 m. pradžioje EDAV priėmė savo dvejų metų 2021–2022 m. darbo programą pagal EDAV darbo tvarkos taisyklių 29 straipsnį. Darbo programoje vadovaujamosi 2021–2023 m. EDAV strategijoje nustatytais prioritetais, pagal ją bus praktiškai įgyvendinami strateginiai EDAV tikslai.

Kontaktiniai duomenys

Pašto adresas

Rue Wiertz 60, B-1047 Brussels

Biuro adresas

Rue Montoyer 30, B-1000 Brussels